

Een omslagpunt

Tot nu toe hebben we ons bezig gehouden met richters waar weinig op valt aan te merken. Het enige minpunt zou kunnen zijn dat Barak niet zonder Debora de strijd wil aanbinden met Jabin en Sisera.

De beschrijving van deze richters eindigt met de lofzang van Debora en Barak na hun overwinning op de Kanaänieten. In deze zege heeft een vrouw als Jaël ook een belangrijk aandeel¹.

Ook de vrouwen van de tegenpartij worden bezongen, namelijk de moeder van Sisera en de *schrandersten* onder haar edelvrouwen, die zich kennelijk alleen maar kunnen voorstellen dat het leger met de gebruikelijke buit gaat terugkeren².

Debora bezingt hoe zij zich vergissen. In tegenstelling tot hen die God liefhebben. Die vergissen zich nooit, zelfs niet wanneer alles donker lijkt te zijn. God verandert voor zo'n persoon de omstandigheden. Er komt veertig jaar rust³.

Wanneer de Heer Jezus op aarde zal verschijnen om Zijn regering te beginnen, dan zal Hij stralen als de zon⁴, en wij met Hem⁵. Dat zal een geweldige gebeurtenis zijn.

Toch hoeven we niet tot dat moment te wachten. Juist vandaag, waarin het nacht is (ook op veel terreinen in de christenheid), wil God individuele gelovigen maken tot een bron van licht en warmte. De enige voorwaarde daarvoor is: Hem liefhebben, Hem vertrouwen.

Gideon

We komen nu een paar richters tegen, waarvan vooral Gideon en Simson uitvoerig worden beschreven. Niet alleen hun heldendaden, maar ook hun kwetsbare kanten.

¹ Richteren 5 : 24 - 27

² Richteren 5 : 28 - 30

³ Richteren 5 : 31

⁴ Mattheüs 17 : 2

⁵ Mattheüs 13 : 43

Midian

Na de veertig jaar rust gaat het opnieuw mis. God geeft Israël over in de handen van Midian (= 'ruzie, twist'). Dat volk woont niet slechts in een grensplaats om belastinggeld te innen (zoals Moab)⁶, maar stroopt samen met Amalek en oostelijke stammen het hele grondgebied van Israël af op zoek naar voedsel en dieren. Israël blijft berooid achter en wordt steeds armer.

Zodra zij tot de Heer roepen, krijgen zij antwoord via een profeet. God wijst liefdevol op de kern van het probleem: afgoden⁷. En dat terwijl het eigenlijk nooit anders geweest is⁸.

We hebben al gemerkt dat elke vijand van Israël herkenbaar is in de problemen waar wij als christenen mee te maken hebben. Ook Midian, want ruzie en verdeeldheid komen veel voor. En ook de gevolgen daarvan.

Waar verdeeldheid is, is weinig gezond voedsel. Christenen worden zwak.

Maar als er ook geen offerdieren meer zijn (zoals schapen of runderen⁹), hoe moet God dan aangebeden worden?

Ruzie en verdeeldheid leiden niet alleen tot voedseltekort voor Gods volk, maar God komt Zelf óók tekort.

Hoe zouden we Hem kunnen danken voor de Heer Jezus, als we al onze energie ruziënd besteden aan elkaar?

Dat risico lopen we vooral wanneer er wettische elementen binnendringen en we er op een vleselijke manier op reageren. Dat geeft een onleefbare situatie¹⁰. Het is merkwaardig dat zulke 'gelovigen' elkaar net zo kunnen toetakelen als de manier waarop de Midianieten uiteindelijk aan hun eind komen¹¹.

⁶ Richteren 3 : 13

⁷ Richteren 6 : 1 - 10

⁸ Jozua 24 : 23

⁹ Johannes 2 : 15

¹⁰ Galaten 5 : 15

¹¹ Richteren 7 : 22

Tarwe uitkloppen

Gideon klopt tarwe uit. De tarweoogst staat op het punt te worden binnengehaald, en hij weet dat de Midianieten dan komen om alles mee te nemen. Hij brengt een deel in veiligheid. De gersteoogst is al weg, want die komt eerst¹².

Hij heeft op dit moment minstens twee kinderen¹³, en hij wil voldoende voedsel voor hen bewaren.

We kunnen uit de manier van beschrijven opmaken dat hij hier niet voor het eerst tarwe uitklopt, maar dat hij kennelijk in de afgelopen zeven jaren steeds zo voor zijn huis heeft gezorgd.

Gideon heeft de voorbeelden van Jozua en Kaleb en hun huizen goed begrepen.

Het kan onder christenen nog zo arm en verdeeld zijn, er is altijd één gebied wat de Heer aan mij heeft toevertrouwd: mijn huis. De tarwe spreekt van de dood en opstanding van de Heer Jezus, en dat wij één zijn met Hem in dat nieuwe leven¹⁴. Dát is het voedsel voor 'mij en mijn huis'.

De wijnpers staat nog leeg, want de wijnoogst moet nog komen. De wijn spreekt van blijdschap voor God en mensen¹⁵.

Het gaat niet vanzelf om steeds meer te begrijpen van het werk van de Heer Jezus. Daar moet ik aan werken (*uitkloppen*). Maar áls ik het doe, maakt het mijzelf blij en dankbaar, en daar kan ik thuis iets van doorgeven, ondanks de chaos daarbuiten.

De Engel des Heren

Terwijl Gideon zijn werk doet komt de Engel des Heren bij hem zitten. Onder de miljoenen engelen is er maar één Engel des Heren. Hij is niet alleen maar een boodschapper (= *engel*) namens God, maar vertegenwoordigt God zó direct dat Hij ook de Heer genoemd wordt¹⁶.

Aangezien de Heer Jezus in het Nieuwe Testament God de Vader rechtstreeks vertoont, is het begrijpelijk om bij de Engel des Heren te denken aan een 'bedekte' verschijning van de Heer Jezus.

"De Here is met u, gij dappere held"

Wat een boodschap! Wat maakt Gideon tot een held? Tot nu toe hebben we alleen gelezen dat hij tarwe uitklopt. En toch is dat een heldendaad!

Wanneer het volk van God verarmt en de verdeeldheid als een juk op ons ligt, dan heb ik moed nodig om steeds opnieuw er voor te zorgen dat er voedsel is. Ieder die op mijn weg komt (in de eerste plaats mijn huisgenoten) moet in staat zijn om iets van Hem in mijn leven te zien.

Vlak voor Zijn hemelvaart heeft Hij precies dezelfde woorden tegen Zijn discipelen gesproken¹⁷. Toch hebben we het nodig om af en toe eens bemoedigd te worden dat het werkelijk zo is, en dat doet de Heer regelmatig door Zijn Woord of door iemand die Hij daarvoor gebruikt.

Gideon is niet direct geraakt door deze bemoediging. Hij betwijfelt zelfs of het echt zo is. De situatie is nu immers heel anders dan toen zijn voorvaderen door God uit Egypte werden geleid? Waar zijn de wonderen van toen?

Soms denken we met heimwee terug aan vroeger, toen het naar ons idee allemaal veel eenvoudiger en overzichtelijker was onder christenen. Heel begrijpelijk, maar het is geen verstandige gedachte¹⁸. We leven immers vandaag? En juist vandaag wil de Heer met ons zijn in de weg die we nu hebben te gaan.

Maar er is ook een andere kant. Het volk van God is verarmd doordat er zaken zijn geaccepteerd die niet van God zijn. Dan kan ik naar rijkere tijden terugverlangen, ondanks het feit dat ik

¹² Ruth 1 : 22 en 2 : 23

¹³ Richteren 8 : 20

¹⁴ Johannes 12 : 24

¹⁵ Richteren 9 : 13

¹⁶ Richteren 6 : 14 en 13 : 21 - 22

¹⁷ Mattheüs 28 : 20

¹⁸ Prediker 7 : 10

bezig ben om voor mijn huis *tarwe uit te kloppen*. Ook dat is begrijpelijk, maar het helpt ons niets. In tegendeel.

“*Ga heen in deze uw kracht*”

Om Gideons sombere gedachten te veranderen, wendt de Heer Zich tot hem¹⁹. De Heer gaat er eens goed voor zitten! Hij gaat Gideon niet alleen bemoedigen, maar ook een taak geven.

De Heer heeft bij Gideon de kracht gezien om voor zijn eigen huis te zorgen in een moeilijke tijd. Die kracht in Gideon wil Hij gebruiken om Israël te verlossen. Gideon gaat namens God.

Iedere christen, die de Heer graag wil dienen, begint in de gewone dingen van elke dag. Als Hij ziet dat we daarin trouw zijn, dan kan Hij ons steeds iets meer toevertrouwen²⁰.

Het kan zijn dat we een tijd lang weinig voor Hem betekenen. Alleen maar bezig in ons eigen huis, voor onze kinderen. Maar die zijn in ieder geval aan onze zorgen toevertrouwd! Daar kan geen twijfel over bestaan.

Zodra de Heer de tijd rijp acht voor meer activiteiten, dan geeft Hij daar duidelijkheid over en kracht voor.

“*Waarmee zal ik Israël verlossen?*”

Opnieuw weet Gideon bezwaar aan te tekenen. Hij lijkt Mozes wel²¹! Gideon kijkt naar zichzelf en ziet zich voor een onmogelijke taak. Alsof het allemaal van hem afhangt! Deze keer wijst hij op zijn afkomst. In zijn ogen is die niet zo indrukwekkend.

Gideon heeft daarin wel een beetje gelijk. Hij behoort tot de stam van Manasse, de oudste zoon van Jozef, die desondanks de kleinste zegen kreeg²². In ieder geval ten opzichte van Efraïm neemt Manasse een lagere plaats in. Hij zal zich dus minder voelen dan iemand als Debora, die in Efraïm woonde²³.

¹⁹ Richteren 6 : 14

²⁰ Lucas 16 : 11 - 12

²¹ Exodus 3 : 13 – 4 : 17

²² Genesis 48 : 14

²³ Richteren 4 : 5

Manasse betekent “*doen vergeten*”²⁴, maar dat doet Gideon bepaald niet. Hij weet niet alleen Gods vroegere wonderen nog goed, maar hij weet ook dat het geslacht van de Abiëzrieten binnen de stam Manasse laag in aanzien staat.

Hij is niet vergeten dat het geslacht van Makir, de eerstgeborene van Manasse, bestaat uit krijgshaftige mensen. Zij blijven met de stammen Ruben en Gad in het zogenaamde “Overjordaanse” wonen.

De overige geslachten, waaronder de nakomelingen van Abiëzer, vormen de andere helft van de stam van Manasse. Zij gaan wonen in het beloofde land zelf, maar er wordt van hen geen enkel opvallend kenmerk genoemd²⁵.

Eeuwen later vertelt God dat Makir de zoon is van een Arameese bijvrouw. Diens zoon Gilead heeft een zuster Moleket. Zij is de moeder van Abiëzer²⁶. Maar wie zijn vader is wordt ons niet verteld.

Abiëzer betekent “*vader van hulp*”. Heeft Moleket in haar nood op God vertrouwd, wanneer haar jongens zonder vader opgroeien?

Al met al een weinig verheffende familiegeschiedenis. Gideon heeft alle redenen om zich voor zijn afstamming te schamen. Bovendien is hij ook nog eens de jongste in zijn familie. Maar dan bevindt hij zich in goed gezelschap²⁷!

Soms kan onze opvoeding en opleiding ons behoorlijk in de weg zitten als we de Heer willen dienen. Dan helpt de Heer ons om dat te relativeren²⁸.

Soms vinden we onszelf ongeschikt, en ook dat gaat de Heer dan bijstellen.

De enige reden waarom ik geschikt zou zijn om iets voor Hem te doen, ligt in het feit dat Hij mij roept en meegaat.

Dan leer ik ook te zien waarom er in mijn leven tot dat moment bepaalde dingen zijn

²⁴ Genesis 41 : 51

²⁵ Jozua 17 : 1 - 2

²⁶ 1 Kronieken 7 : 14 - 18

²⁷ 1 Samuël 16 : 11 - 13

²⁸ Filippi 3 : 4 - 6

gebeurd, waarvoor ik mij wellicht nog schaam, of die ik niet begrijp.

Mozes, David, Gideon en anderen hebben geen notie van het plan van God in hun leven. Zij doen gewoon trouw hun taak, maar begrijpen pas later dat God hen daarin klaarstoomt voor een werk dat Hij hen daarna wil geven.

“Geef mij dan een teken”

Gideon vraagt een teken als bevestiging dat hij inderdaad genade heeft gevonden in Gods ogen, en dat hij Midian zal verslaan. Hij wil graag dat de Heer wacht totdat hij met een gave terugkomt.

De offergave bestaat uit een geitebokje en ongezuurde broden. Ook al is er geen schaap of rund meer in het hele land te vinden, Gideon blijkt nog wel degelijk een offerdier te hebben! Schapen en runderen zijn bij uitstek geschikt als brandoffer, maar een geit kan daar ook voor dienen²⁹. Toch dient de geit vooral als zondoffer³⁰.

Gideon wil zijn dankbaarheid aan God tonen over het feit dat hij in Gods ogen zo'n taak aankan, terwijl hij zichzelf zo onbekwaam vindt.

De ongezuurde broden zijn een spijsoffer dat altijd bij een brandoffer hoort.

Samen wijzen deze beide offers op het volmaakte leven en volmaakte sterven van Christus. Dat is niet alleen de basis van mijn verlossing, maar ook van elke dienst die ik voor de Heer mag doen.

In mijn dienen wil ik graag zoveel mogelijk lijken op de Heer Jezus, dankbaar dat Hij mij heeft geroepen, ondanks mijn onvolmaaktheid.

Hij zoekt nog steeds naar ieder die zich voor Hem beschikbaar stelt, “bruikbaar voor de Meester”³¹.

“Vrede zij u”

Als Gideon terug komt steekt de Heer het offer aan en verdwijnt. Gideon begrijpt Wie hij ontmoet heeft, en hij wordt bang. Nogmaals spreekt de Heer met hem en zegt: “Vrede zij u”.

De discipelen zullen zich bepaald niet prettig gevoeld hebben, als zij op die eerste dag van de week bij elkaar zitten, bang voor de Joden.

Maar als de Heer onverwacht bij hen komt zijn ze ook bang voor Hém. En daar is ook alle reden voor!

Waar waren zij, toen Hij veroordeeld werd? En toen Hij aan het kruis gehangen werd? En toen Hij begraven werd?

Toch begint de Heer daar niet over. Hij toont hen Zijn handen en Zijn zijde en zegt: “Vrede zij u”³².

Even later gaat hij taken uitdelen, uitgerekend aan Petrus, die zich het meest heeft te schamen na zijn verloochening³³.

Wij denken vaak dat de Heer ons niet nodig heeft, en het zelfs veel beter zonder ons kan. Maar juist in de wereld van vandaag, wil Hij ons op pad sturen als Zijn getuigen³⁴.

Als bewijs van Zijn trouw en Gideons dankbaarheid, staat het altaar er vandaag nog steeds³⁵.

Waarschijnlijk kan niemand die plaats nog aanwijzen, maar God wel! En zo wijst Hij met blijdschap nog steeds op al die plaatsen waar iemand van Zijn kinderen Hem gedankt heeft voor het wonder dat hij/zij iets voor Hem mocht doen.

²⁹ Leviticus 1 : 3, 10

³⁰ Leviticus 16 : 5 e.a.

³¹ 2 Timotheüs 2 : 21

³² Johannes 20 : 19

³³ Johannes 21 : 15 - 17

³⁴ Johannes 16 : 33

³⁵ Richteren 6 : 24